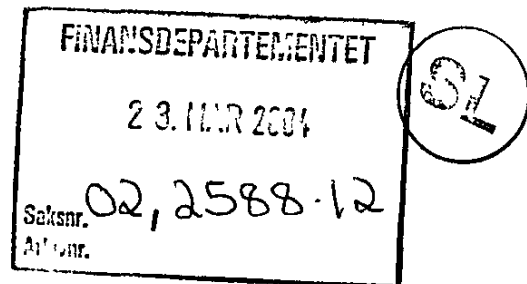

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Deres ref 02/2588 SL VS/rla

Vår ref THL

Oslo, 23 mars 2004

Høring – skattemessig behandling av individuelle livrenter og kapitalforsikringer uten garantert avkastning.

Vi viser til departementets høringsnotat av 17 desember 2003, med høringsfrist lørdag 20 mars 2004

Skattebetalerforeningen er positiv til at det foreslås å innføre en klar lovhjemmel for fradrag for tap ved investering i livrenter og kapitalforsikringer uten garantert avkastning

Høringsnotatets punkt 1 - Ikrafttredelse

Lovendringen foreslås satt i kraft 1 januar 2004

Når det gjelder adgang til fradrag for tap, anser Skattebetalerforeningen at lovendringen er en ren kodifisering av gjeldende rett, jf punkt 2 nedenfor, slik at en eventuell ikrafttredelsesdato er av mindre betydning

Dersom Finansdepartementet vil opprettholde sitt standpunkt om at det per i dag ikke foreligger fradragsrett for tap, bør lovendringen gjøres gjeldende allerede fra inntektsåret 2003. Ved en rask ekspedering vil lovforslaget kunne vedtas av Stortinget før sommerferien. Dermed er lovendringen på plass før klagefristen for inntektsåret 2003 er utløpt.

Etter Skattebetalerforeningens oppfatning er det viktig at lovendringen gjennomføres så raskt som mulig. Når en privatperson investerer i en kapital- eller livrenteforsikring, er det ikke primært ut fra spekulasjonsformål. Investeringen er ment å kompensere ett økonomisk tomrom ved alderdom eller uførhet. Med det fallet i aksjemarkedet som kom på begynnelsen av årtusenet har mange sett sin investering bli halvert. Er livrenten/kapitalforsikringen skattemoden i 2003, vil de ikke være hjulpet av oppsvinget i aksjemarkedet vi har sett det siste året. De bør i det minste innrømmes skattemessig fradrag.

Finansdepartementet har - i hvert fall fra 2001 - varslet en gjennomgang av reglene for beskatningen av disse forsikringsproduktene. Det må antas at departementet fra samme tidspunkt har hatt det standpunkt at det ikke foreligger fradragsrett for tap. Departementet har altså - i minst 3 år - vært inneforstått med en svært urimelig regel som har gjort at disse skattyterne har kommet dårligere ut enn andre sammenlignbare tilfeller - uten å foreta seg noe. Det taler også for at lovendringen bør komme på plass så raskt som mulig.

Høringsnotatets punkt 2 - Livrenteforsikring

- Livrente med full skatteplikt

Skattebetalerforeningen har ingen bemerkninger til departementets forslag på dette punkt.

- Livrente med begrenset skatteplikt

Skattebetalerforeningen er enig med departementet i at de gjeldende regler for beskatning av livrenter med begrenset skatteplikt også kan anvendes på utbetaling fra livrente med investeringsvalg.

Vi er også enig i departementets forslag om å lovfeste reglene om tapsfradrag.

Vi er imidlertid grunnleggende uenig med departementet i deres antakelse som kommer til uttrykk i Utv. 2002 s. 178, og som er videreført i høringsuttalelsen, om at det i dag ikke kan innfortolkes noen regel om tapsfradrag i dagens lovverk (jf høringsnotatets s. 6, punkt 2.1).

Årsaken til at en slik regel ikke kan innfortolkes er, etter departementets syn, at det på det tidspunkt bestemmelsene ble laget ikke fantes forsikringsløsninger der avkastning ikke var garantert.

Departementet antar at særreglene i skatteloven om livrenter må anses å gi uttømmende regulering, og kan ikke suppleres av generelle bestemmelser om tap ved realisasjon.

Skattebetalerforeningen mener dette er et galt standpunkt.

For det første mener vi dette blir et lovteknisk galt resonnement. Særreglene om fastsettelse av skattepliktig fordel ved livrente har sitt utspring i § 5-1 - hovedregelen om skattepliktig inntekt. Tilsvarende finnes en korresponderende hovedregel om fradrag for utgifter, tap m.v. i skatteloven § 6-1 og § 6-2. Reglene om inntektsfastsettelsen av livrenter er lex specialis i forhold til hovedregelen i § 5-1. At det ikke finnes noen tilsvarende lex specialis-regel for fradrag medfører ikke at vi får et lovtomt rom, men at vi må falle tilbake på hovedregel, om tapsfradrag.

For det andre vil en slik lovforståelse som departementet legger til grunn skape stor urettferdighet sammenlignet med tilsvarende investeringsordninger (som investeringer i aksjer, obligasjoner m.v. utenfor forsikring). Hensynet til nøytralitet, symmetri og rettferdighet står sterkt i skattelovgivningen, og er viktige tolkningsmomenter ved tolkning av skatteloven.

For det tredje må man også kunne innfortolke en viss dynamikk i tråd med tiden i skatteloven. Samfunnet er hele tiden i forandring. Nye investeringsordninger dukker opp, andre forsvinner. De elementer som eksisterte på den tid lovgivningen ble til eksisterer kan hende ikke i dag, har blitt erstattet av nye osv. Man må derfor se på innholdet av hver enkelt tilfelle for å vurdere om regelverket omfatter den konkrete situasjonen. I dette tilfellet mener vi det er helt åpenbart at taksreglene i skatteloven § 6-2 kan anvendes. Tatt i betraktning symmetriprinsippets store betydning både når skatteloven ble laget, og ved senere tolkning, mener vi at denne løsningen må være åpenbar.

En kapitalplassering innenfor en forsikringsordning uten avkastningsgaranti kan variere fra rene bankinnskudd til aksjeinvesteringer eller kjøp av andeler i fond. For tap ved realisasjon av aksjer og tap ved salg av fondsandeler har skatteloven regler som gir skattyter fradragrett for tap. Likheten mellom en ordinær pengeplassering i aksjer/fond/verdipapirer og de plasseringer skattyter gjør i en forsikringsordning med investeringsvalg er slående. Fradrag for tap i slike investeringer har sin hjemmel i skatteloven § 6-2. Vi kan derfor ikke se noe grunnlag for ikke å kunne anvende de alminnelige reglene om tap ved realisasjon under en slik forsikring.

Departementet sier om skatteplikt på gevinst i slike ordninger (her kapitalforsikring) i brevet inntatt i Utv. 2002 s. 176: *"Også reelle hensyn tilsier en slik løsning. Når forsikringstaker har den fulle risikoen for plasseringen, er det nærliggende å trekke en sammenligning med den situasjon at forsikringstaker er formell eier av de underliggende verdipapirene. I så fall ville avkastningen bli skattepliktig som gevinst ved realisasjon."* Her kan trekkes en klar parallell til taksfradrag, og det er underlig at departementet ikke engang vurderer dette.

Vi mener på denne bakgrunn at det hele tiden har eksistert en hjemmel for fradrag for tap, og at det derfor ikke er grunnlag for å nekte fradrag frem til lovens ikrafttredelse. De nye reglene om taksfradrag bidrar etter vår oppfatning til en klargjøring av rettstilstanden, men innebærer ikke noen endring av de regler som har ligget der hele tiden.

Høringsnotatets punkt 3 Kapitalforsikring

Forslaget gjelder i henhold til notatets punkt 3 i kun sparsedelen i en kombinert kapitalforsikring uten avkastningsgaranti.

Skattebetalerforeningen er enig i departementets syn på periodisering, og hjemmel for skattlegging av positiv avkastning, jf. Utv. 2002 s. 176.

Når det gjelder ordlyden i nye § 5-20 2. ledd bokstav b og § 5-21 2. ledd bokstav a mener vi at det er litt misvisende å bruke ordet avkastning når det gjelder kapitalforsikring med investeringsvalg. Det er ikke her tale om noe avkastning på linje med for eksempel renter på bankinnskudd, eller avkastning på livsforsikring som forsikringstaker får utbetalt. Dersom forsikringsbeløp investeres i aksjer/verdipapirer/fond eller under en slik forsikringsordning vil skatteplikten gjelde *gevinsten* på det investerte ved realisasjon. Dersom forsikringstaker bytter fond, investerer i andre aksjer underveis, utløser ikke dette beskatning, men slike gevinster eller tap underveis akkumuleres til en endelig gevinst/tap som først får betydning på opphørstidspunktet. Vi mener på denne bakgrunn at det blir

misvisende å bruke ordet "avkastning" i disse bestemmelsene når det som i realiteten beskattes er en akkumulert gevinst

Vi er enige i at loven bør ha en uttrykkelig bestemmelse om tapsfradrag, men viser til punkt 1 2 vedrørende rettstilstanden i dag

Skattebetalerforeningen er også enig i forslaget om endring av arveavgiftsl § 2 åttende ledd

Behov for forenkling av, og informasjon om, regelverket

- Forenkling

Reglene om beskatning av livrente og kapitalforsikring er vanskelig tilgjengelig fordi forståelsen avhenger av kjennskap til en rekke forskjellige forsikringsprodukter/varianter. Det er allmenn enighet om at reglene er kompliserte. Etter Skattebetalerforeningens syn kunne man med hell foretatt en **fullstendig** gjennomgang av regelverket med sikte på å gjøre det enklere tilgjengelig

- Informasjon

En rekke skattytere som har inngått avtaler om livrenteforsikring eller kapitalforsikring uten avkastningsgaranti, har trodd at en eventuell negativ avkastning har vært fradragsberettiget. De har stolt på den informasjon de har fått fra forsikringsselskapene. Vår erfaring er at norske forsikringsselskaper jevnt over er seriøse, og at feilaktig informasjon (ut fra departementets tolkning) om skattemessige konsekvenser ikke skyldes noe bevisst forsøk på å villedde forsikringstakerne. Det er derfor nærliggende å anta at den informasjon forsikringsselskapene har fått fra departementet og skattemyndighetene har vært uklar og/eller mangelfull. For fremtiden bør det legges vekt på å sende ut klar, entydig og fullstendig informasjon om skattereglene til forsikringsselskapene og andre aktuelle aktører i markedet.

Denne høringsuttalelsen sendes både per post og per e-post

Med vennlig hilsen

Skattebetalerforeningen

Gry Nilsen
Advokat

Therese K. Larsen
Advokatfullmektig